

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Quod animi quoque immortalitatem ab Hebræis Plato didicerit. Cap. xiiij

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

deus caelum & terram, & terra erat inuisibilis. Et subiungit. Et dixit deus: Fiat lux, & facta est lux. In sensibilis autem mundi creatiōe, solidum creauit caelum. quod uero solidum est, sensibile etiam est, terram inuisibilem & lucē, quae cernitur. Haec latius diximus, ut ostendamus idaeas animalium in intelligibili mundo positas, a quibus sensibilia ista secundum Platonem creantur, ab Hebraeorum scriptura esse deriuata. Vnde etiam didicit Plato, incorporeas uirtutes & bonas, & contrarias esse.

Ab Hebraeis didicit Plato contrarias esse uirtutes.

CAPVT XIII.

Scribit enim in Decimo de legibus. Si omnia, quae quo uolunt mouentur anima gubernat, quare caelum etiam ab anima gubernari non dicimus? Certe inquam dicendum est. Vnum ne igitur, aut plures? pauciores inquam duabus, benefactrice scilicet atque contraria ponenda non sunt. Et post pauca. Cōcessum iam nobis est multarum bonarum uirtutum caelum esse repletum, contrarijs etiam non uacare. Vnde nobis bellum absque fine indictum est, in quo agendo patrocinio nobis opus est. Auxiliatores autem nobis dii & daemones sunt, nos uero possessio quaedam sumus deorum ac daemonum. Vnde ista Plato adinuenisti? ego quidem nescio aliud praeterquam, quod mille annis ante tuam aetatem uulgo apud Hebraeos hoc dogma ferebatur. Scribitur enim. Et uenerunt angeli dei, ut coram deo assisterent, & diabolus uenit in medio ipsorum. Diabolum quidem contrariam uirtutem, angelos autem bonos appellauit, quas & uirtutes bonas, & spiritus diuinos, & ministros dei scriptura nominat. Qui facit dicens angelos suos spiritus, & ministros eius ignis flammam. Bellum etiam a contrarijs nobis inferri scriptura significat dicens. Non esse nobis hanc luctationem aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principatus, potestates, & principes huius mundi, aduersus spiritualia nequiae in caelestibus. Cum autem possessionem nos deorum & daemonum censeat, illud mosaicum traduxisse uidetur, quo dicitur. Quando altissimus gentes partiebat, disseminauit filios Adam, & constituit terminos gentium secundum numerum angelorum dei.

Quod animi quoque immortalitatem ab Hebraeis Plato didicerit.

CAPVT XIII.

At de

AT de anime immortalitate Mosem est secutus, qui primus immortalitate esse docuit, cum eam imaginem esse dei, imo uero ad imaginem dei esse asseruerit. Et fecit inquit deus hominem, ad imaginem dei fecit eum, Et distinguens in corpus & animam hominem, subiungit. Et sufflauit in faciem eius spiraculum uitae, & factus est homo in animam uiuentem. Principem uero esse hominem atque regem omnium, qui in terris sunt ostendit dicens, Et dixit deus, Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, & praesit piscibus maris & uolatilibus caeli, & bestiis, uniuersaque terrae. Et creauit deus hominem ad imaginem & similitudinem suam, ad imaginem dei creauit eum. Quomodo autem aliter imago dei, & deo similis erit, quam secundum intelligenti uim? Sed Platonem quoque audiamus, ut quam bonus mosaicae scripturae discipulus fuerit, non ignoremus. Scribit enim in Alcibiade. Habemus ne aliud melius atque diuinius in anima quam illud est, quod sapit atque intelligit, nihil prorsus hoc, ergo illud est, quod deo simile est. Quod si unusquisque in seipso cognouerit, deum quoque non ignorabit. In libro uero de anima. Duo inquit genera rerum ponenda sunt, uisibile atque inuisibile, quorum alterum scilicet inuisibile eodem se semper modo habet, alterum uero nunquam se habet eodem modo. Nostri quoque alterum corpus est, alterum anima. Et corpus quidem uisibile, anima uero inuisibilis est, & quando corpore utitur ad considerandum aliquid (utitur autem aut uidendo, aut audiendo, aut omnino sentiendo) tunc a corpore ad haec trahitur, quae nunquam eodem modo se habent. Quare fit ut erret, turbetur, ac quasi temulenta deficiat. Quando autem per se ipsam aliquid considerat, tunc ad immortale, sincerum, sempiternum eodemque modo semper se habens, se ipsam erigit, & quasi quaedam emanatio eius ad illud redit. Quando ad seipsam redit, & tunc ab errore cessat, & eodem modo semper se habet, quia sempiternum attingit, quae passio animae prudentia nuncupatur. Valde inquam recte & uere dicitur o Socrates. Tunc Socrates. Vtri ergo tibi uidetur cognatius atque similius esse anima? Ei ne quod eodem modo se habet, an rei mutabilis? Primo inquam omnino. Cum autem ad feruendum corpus, ad principandum animam natura finxerit, nonne

hac etiam ratione cum principari diuinum sit, seruire autē caducum
 atq; mortale, manifestum est deo animā similem esse. Omnino ita
 est Cebes inquit. Si ergo ita est o amice Socrates intulit, nonne ut
 corpori conuenit mori atq; dissolui, sic animæ cōueniet nunquam
 mori atq; dissolui. Quod cum Cebes concessisset. Si ergo inqt So/
 crates munda nihil a corpore secum contrahens decesserit, q̄a uide/
 licet seipsam quantum poterat in corpore colligebat, semperq; cor/
 pore contempto, de morte meditabatur. quod nihil aliud est quam
 recte philosophari. Meditatio enim mortis philosophia est, ad simi/
 lem naturam inuisibilem, diuinam, immortalem, prudentemq; pro/
 secto uera beatitudine fruitur, ab omni errore, stultitia, terrore, alijs
 q; hominum malis liberata. Sin ꝑ o immunda maculisq; plena exi/
 erit, q̄a corpus dilexit & coluit, ab eo & uoluptatibus eius adeo ab/
 lecta, ut nihil aliud bonum putaret, quam quod corporeum est, q̄d
 uero intelligibile est oserit atq; fugerit, sincera in seipsa nō est. Hæc
 Plato. Quæ in primo ad Boethū latius exponit Porphyrius dicens.
 Firmam certamq; rationem eam Plato putauit, quæ a similitudine
 aliquorum uim accipit. Nā si deo immortalis similis anima est, quo/
 modo etiam ipsa sicut exemplar suum immortalis nō erit. Cum em̄
 duo quædam aperte opponant, querit cui oppositorū adhaereat ani/
 ma, qui optimus demonstrationis modus in his rebus inuenitur. Et
 quamuis a prima ætate usq; ad senectutē multa contra rationem fa/
 ciamus peccantes, tamē quia uererationali deo in multis similis ani/
 ma est, rationalis esse ab omnibus creditur. Cum igitur duo aperte
 opponi cōcedantur, immortalis uidelicet atq; diuina natura, & ter/
 restris atq; corruptibilis; dubitatur autē a nōnullis, cuius partis ani/
 ma sit. A similitudine putauit Plato, ueritatem esse querendam. Et
 quoniā non sensibili & mortali corpori, sed uiuo & immortalis deo
 secundum operationes similis est, hinc similitudinem etiam in sub/
 stantia quandam habere, ac inde immortalem esse ratiocinatur. Nā
 ut quæ irrationalia sunt statim a diuina substantia, cum sint cadu/
 ca & instabilia, longe abesse uidentur, sic certe consequens est, quæ
 operatione intelligendi cōueniunt, ea immortalitate quoq; substan/
 tiæ conuenire. Quoniam enim substantia conueniunt, idcirco etiā
 operatione conueniunt. Fluunt enim a substantia operationes, ac
 q̄dam

quædam eius sunt emanationes. Nam si simillima deo anima est, quod opus est pluribus uerbis ad demonstrandam immortalitatem eius: Non enim diuinis operationibus uteretur, nisi etiã ipsa diuina esset. Nam & si cum in caduco mortaliq; corpore defossa sit, continet tamen & uiuificat illud diuinam suam ostendens substantiã, nec pondus corporis eam omnino deicere potest, quomodo si e corpore liberabit, aura sua species non perfulget: Aut quomodo ipsa immortalis non erit, cuius presentia corpus non moritur. Et progressus aliquantulum, Diuina est anima inquit, quoniã indiuisibili similis est, mortalis autẽ uidetur, quia mortali corpori cõiungitur, ita & mortalibus similis est. Homo enim etiam est, qui uentri sicut pecora deditus est, homo autẽ & in mari a periculis naues gubernando liberat, morbis affert remedia, ueritatem rebus perscrutat diligenter atq; inuenit. Instrumenta uaria fabricatus est, quibus cælestium corporum motus comprehendere potuit, quæ diuinæ atq; immortalis certissima mentis argumenta sunt, quibus multi uoluptatis delinuti illecebris mortalem eam putauerunt, ex his quæ uidentur extrinsecus ratiocinantes. Hæc Porphyrius. Horum igitur omnium doctor Moses fuit, qui a similitudine creatoris, quam anima possidet, immortalitatem animæ confirmauit. Sed reliqua uideamus. In omnibus enim Hebræorum similis Plato est, quibus in multis, ut diximus, errare ideo forsã uidetur, quoniam diuina scriptura nemini præter prophetas ante Saluatoris tempora patuit.

Quod productum esse mundum ab Hebræis Plato accepit.

CAPVT XV.

Mose igitur uniuersa a deo creata prædicante. In principio inquit creauit Deus cælum & terram. Vide quemadmodum nõ excidit ab hac sententia Plato. Omne inquit quod factum est, necessario a causa factum est, fieri enim nihil potest absque causa, uniuersum igitur, aut cælum, aut mundus, aut quauis alia notetur appellatione considerandum, utrum erat, semper nullum generationis suæ habens principium, an factum est, & ab aliquo incepit principio. Visibilis igitur & tangibilis est cum corpus sit, cuncta uero hæc sensibilia sunt. Quæ uero sensibilia sunt, opinionioni subiacere, & facta esse demonstrauimus. Quod porro factum

C iij est,